

УДК 342

DOI <https://doi.org/10.32689/2522-4603.2023.5.2>**Микола ГОРА**

аспірант кафедри конституційного права, відділ докторантури та ад'юнктури, Національна академія внутрішніх справ, Солом'янська площа, 1, Київ, Україна, 03035, mykolagora95@gmail.com
ORCID: 0009-0006-7119-3913

Mykola GORA

Postgraduate Student at the Department of Constitutional Law, Department of Doctoral Studies and Adjunct Studies, National Academy of Internal Affairs, 1, Solomianska Sq, 03035, Kyiv, Ukraine, mykolagora95@gmail.com
ORCID: 0009-0006-7119-3913

ІНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В КОНСТИТУЦІЙНОМУ КУРСІ НА ЄВРОПЕЙСЬКУ ТА ПІВНІЧНОАТЛАНТИЧНУ ІНТЕГРАЦІЮ УКРАЇНИ

INSTITUTIONAL ASPECTS OF THE INTERACTION OF STATE AUTHORITIES IN THE CONSTITUTIONAL COURSE FOR THE EUROPEAN AND NORTH ATLANTIC INTEGRATION OF UKRAINE

В даній статті визначені інституційні аспекти взаємодії органів державної влади щодо впровадження політики європейської інтеграції. Робота присвячена аналізу інтеграційних процесів, що відбуваються в Україні на шляху до членства в Європейському Союзі, і як наслідок інтенсифікації розвитку правової держави та громадянського суспільства в Україні. Опрацюванню теорії та досвіду роботи з цього питання. Пошуку шляхів вирішення проблем пов'язаних з інтеграційним процесом.

Метою статті є дослідження інституційних аспектів конституційного курсу на європейську та північноатлантичну інтеграцію України.

В роботі зазначено, що євроінтеграція є головним і незмінним зовнішньополітичним пріоритетом України, а подальша розбудова та поглиблення взаємовідносин між Україною та ЄС здійснюється на принципах політичної асоціації та економічної інтеграції.

Основними стратегічними документами для досягнення цих цілей є Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами – членами, з іншої сторони, та Порядком денний асоціації України – ЄС.

Акцентовано увагу на тому, що здійснення інтеграції, перш за все, пов'язане з якісними перетвореннями всередині кожного елемента, що входить до системи, що піднімає її на якісно новий рівень.

Змістом статті визначено, що інтеграція України в європейський простір, безперечно, забезпечить можливість повноцінного створення «внутрішнього європейського ринку» науково-технічних розробок, вільного обміну знаннями, результатами досліджень, формування єдиної загальноєвропейської політики розвитку основних напрямків розвитку науки і техніки в європейських країнах, розширення масштабів і масштабів досліджень, підвищення конкурентоспроможності та практичного використання наукових розробок.

Задля реалізації євроінтеграційної політики з урахуванням глобальних, регіональних і локальних політико-правових викликів і ризиків, Україна протягом останніх десятиліть розвинула вагоме нормативно-правове підґрунтя. Попри це в роботі зазначено, що дві основні концепції системної роботи суб'єктів права щодо подальшого вдосконалення нормативного поля євроінтеграції – упорядкування реального механізму реалізації євроінтеграційних перетворень у практиці національної держави.

В статті акцентується увага на тому, що сьогодні європейська інтеграція України відбувається в умовах широкомасштабного російського втручання. Війна, розв'язана державою-агресором, з одного боку, засвідчила готовність українців відстоювати незалежність своєї країни, шляхом її європейського розвитку, згуртувала українську націю та посилила суспільну підтримку руху до Європейського Союзу.

Зауважено також, що відносини Україна – ЄС багато в чому залежать від світової ситуації. Тому складні та непередбачувані глобальні процеси, явища та кризові виклики тією чи іншою мірою впливають на внутрішню ситуацію в Європейському Союзі та Україні, а також на якість і темпи євроінтеграції.

Ключові слова: інституційна взаємодія, конституційний курс, Європейський Союз, європейська інтеграція, північноатлантична інтеграція, громадянське суспільство.

This article defines the institutional aspects of the interaction of state authorities regarding the implementation of the European integration policy. The work is devoted to the analysis of the integration processes taking place in Ukraine on the way to membership in the European Union, and as a result of the intensification of the development

of the rule of law and civil society in Ukraine. Development of theory and work experience on this issue. Finding ways to solve problems related to the integration process.

The purpose of the article is to study the constitutional course for the European and North Atlantic integration of Ukraine.

The paper states that European integration is the main and constant foreign policy priority of Ukraine, and the further development and deepening of relations between Ukraine and the EU is carried out on the principles of political association and economic integration.

The main strategic documents for achieving these goals are the Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their member states, on the other hand, and the Ukraine-EU Association Agenda.

Attention is focused on the fact that the implementation of integration, first of all, is connected with qualitative transformations within each element included in the system, which raises it to a qualitatively new level.

The content of the article determines that the integration of Ukraine into the European space will undoubtedly provide the opportunity to fully create an "internal European market" of scientific and technical developments, free exchange of knowledge, research results, the formation of a unified European policy for the development of the main directions of the development of science and technology in European countries, expansion scope and scale of research, increasing competitiveness and practical use of scientific developments.

In order to implement the European integration policy, taking into account global, regional and local political and legal challenges and risks, Ukraine has developed a strong regulatory and legal basis during the last decades. Despite this, the work states that the two main concepts of the systemic work of legal entities regarding the further improvement of the normative field of European integration are the streamlining of the real mechanism of implementation of European integration transformations in the practice of the national state.

The article focuses on the fact that today the European integration of Ukraine is taking place in the conditions of large-scale Russian intervention. The war unleashed by the aggressor state, on the one hand, proved the readiness of Ukrainians to defend the independence of their country through its European development, united the Ukrainian nation and strengthened public support for the movement towards the European Union.

It was also noted that Ukraine-EU relations largely depend on the world situation. Therefore, complex and unpredictable global processes, phenomena and crisis challenges to one degree or another affect the internal situation in the European Union and Ukraine, as well as the quality and pace of European integration.

Key words: *institutional interaction, constitutional course, European Union, European integration, North Atlantic integration, civil society.*

Вступ. Інтеграція в сучасних умовах розвитку є вищим ступенем інтернаціоналізації, явищем об'єктивним, що здійснюється в комплексі конкретних форм співробітництва різних країн світу.

Глибокі перетворення у всіх сферах суспільного життя, подальша демократизація суспільства, національне відродження України зумовили необхідність докорінного перегляду підходів до державного управління. Побудова незалежної демократичної держави та світові інтеграційні процеси потребують створення якісно нової системи управління, враховуючи як реалії сучасного життя і перспективи соціально-економічного розвитку, так і досвід управління в розвинутих країнах світу та вітчизняний історичний досвід. Специфікою державного управління є насамперед унікальність об'єкта, яким виступає суспільство в цілому; монопольний характер на встановлення норм права: значний вплив політичних, а подекуди й суб'єктивних факторів на рішення органів управління державою.

Формування та впровадження політики європейської інтеграції має спиратися на співробітництво центрального координаційного інституту та співробітництво всіх секторальних міністерств, та повинно забезпечувати відсутність дублювання дій та заходів. Секторальні міністерства мають бути зацікавлені

у тому, щоб такий нейтральний центральний інститут брав участь у ширших стратегічних питаннях, які виходять поза межі повноважень міністерства та вимагають ширшої участі урядових інститутів або відомств, а також суспільства.

Курс України на євроінтеграцію потребує якісних змін, динамічного інтеграційного поступу в європейський простір. Інтеграція України в європейський простір потребує розробки нових механізмів співпраці, зокрема: обміну випускниками закладів вищої освіти; вирішення проблеми юридичного визнання сертифікатів українських закладів вищої освіти у країнах Європейського Союзу; створення умов для запобігання «витоку мізків» з нашої країни; адаптації законодавства України до вимог Європейського Союзу; підготовки фахівців, здатних захищати інтереси країни в складних умовах глобальної конкуренції; розробки сучасних підручників та навчальних посібників.

Необхідно зазначити, що зараз на порядку денному – адаптація національного законодавства до європейського правового простору, поглиблення інтеграції українського бізнесу на ринках ЄС, практичне запровадження «безвізу» у різних сферах, подальша інтеграція секторів тощо. Проведення базових реформ, передбачених угодою про асоціацію, а також

імплементация пакету рекомендацій Європейської Комісії, що є передумовою для початку переговорів про вступ, сприятиме успішному просуванню України на європейському шляху.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз літератури за зазначеними напрямками дає можливість зробити висновок, що в наукових дослідженнях здебільшого розглядались загальні питання щодо закономірностей державного розвитку України в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції. Детально висвітлені безперечні тези, що законодавство України має бути здатним відповідати європейському законодавству, що треба спрямувати суспільство на дотримання європейських цінностей, забезпечити паритет України в співдружності країн ЄС. Значна увага приділяється інтеграції України в європейський простір, про що свідчать фундаментальні наукові праці таких вітчизняних вчених, як В.П. Андрущенко, В.Г. Кремень, В.І. Луговий, М.З. Згуровський, М.Ф. Степко, Л.Й. Падулова та ін. Аналізуючи швидкість історичних та політичних змін, що відбуваються в європейській спільноті за останні десятиліття, варто звернути увагу на необхідність переоцінки сприйняття та позицій у відносинах Україна-Європа.

Багато вітчизняних вчених і політиків займаються науковими дослідженнями етапів руху України до Європейського співтовариства, її державної політики у сфері європейської інтеграції, а також комплексним дослідженням політичних та економічних наслідків для українського суспільства у зв'язку з розвитком нашої країни. Що стосується дослідників західноєвропейської спільноти з цього питання, то до них належать: Р. Дарендорф, Л. Кольковскі, Д. Коен, Л. Рестрепо, А. Селіман.

Мета статті – дослідити інституційні аспекти конституційного курсу на європейську та північноатлантичну інтеграцію України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Першочергово варто зазначити, що нещодавно Кабінет Міністрів ухвалив Стратегію комунікації з питань європейської інтеграції України до 2026 р., а також операційний план реалізації Стратегії на період 2022-2024 рр.

Головною метою Стратегії є збереження існуючого рівня підтримки курсу на вступ України до ЄС громадянами України і громадянами країн-членів ЄС, а також його поступове нарощування, що передбачає скоординовану та системну комунікацію держави з громадянами як на міжнародному загально-

національному рівнях, так і на рівні місцевого самоврядування щодо:

- суті державної політики у сфері європейської інтеграції на основі виконання Угоди про асоціацію та інших договорів між Україною та ЄС, секторальної інтеграції України в політичний, економічний, культурний простори ЄС;

- ключових етапів;

- розподілу відповідальності за виконання складових державної політики;

- результатів і впливу на життя кожного громадянина;

- моніторингу та протидії дезінформації на дискредитацію курсу України на членство в ЄС.

Для реалізації стратегії передбачається залучення державних органів та установ, органів місцевого самоврядування, співпраця та партнерські проекти з бізнесом, медіа, аналітичними центрами та громадськими організаціями, науковими та освітніми установами.

Розвиток нормативних засад європейської інтеграції виявляється, насамперед, у внесенні змін до чинної Конституції України. Модернізація конституції завжди призводить до фундаментальних змін у структурі суспільства, які закріплюються або створюються конституційними положеннями.

Відповідно, дані соціологічних настроїв громадян України з геополітичної точки зору переважно спрямовані на тісну співпрацю та подальшу інтеграцію з європейськими міжнародними структурами – Європейським Союзом та НАТО.

Але, з огляду на сучасні реалії, однією з перешкод розвитку суспільства, спрямованого на європейську та північноатлантичну інтеграцію, в Україні є значні прогалини в теоретико-методологічних засадах через недостатню дослідженість цих елементів. Європейське співтовариство вже зробило певні кроки вперед у цьому відношенні. Модель реалізації «процвітаючої держави» відсутня дослідження концепції громадянського суспільства на другий план, оскільки взяла на себе ряд завдань, які були притаманні їй у минулому.

Тому для України зараз надзвичайно важливо якнайшвидше змінити свій імідж одного з регіонів колишнього Радянського Союзу на світовій арені та досягти авторитету незалежної європейської держави. Є. Дурнов, Ю. Сокур упевнені, що цього можна досягти лише в процесі реалізації головного національного інтересу України – відродження та зміцнення її країни, повного відтворення демократії та ринкових засад сучасної націо-

нальної економіки, та формування самоідентифікації її громадян як громадян України [3].

У статті 49 Договору про ЄС закріплено, що «будь-яка європейська держава, яка поважає цінності, зазначені в ст. 2, та віддана їх поширенню, може подати заявку на набуття членства у Союзі». 28 лютого 2022 р., через декілька днів після початку вторгнення Росії в Україну, президент України Володимир Зеленський підписав заявку на членство України в ЄС, а 1 березня 2022 р. Європейський Парламент переважною більшістю голосів затвердив резолюцію, яка рекомендує державам-членам ЄС працювати над наданням Україні статусу кандидата на вступ [1]. Процедура вступу до ЄС поділена на чотири основні етапи: подання заявки, висунення кандидатури, переговори та приєднання.

На етапі подання заявки уповноважена особа або державний орган підписує документ про подання, засвідчуючи таким чином офіційність наміру приєднання до ЄС. Потім Єврокомісія, отримавши подання від держави, розглядає його та за результатами опрацювання публікує рекомендацію підтримати заявку або відхилити. Потім подання має схвалити Європейська Рада, що потребує одностайності під час голосування й отримання схвалення більшістю голосів. Лише після цього держава офіційно буде вважатися кандидатом на вступ до ЄС. Після цього Єврокомісія пропонує вже державі-кандидату рамкові переговори, які також мають бути одностайно схвалені 27 членами ЄС.

Переговори відбуваються на двосторонніх міжурядових конференціях між державами-членами та державою-кандидатом. Потім Єврокомісія, використовуючи свій мандат, контролює та керує переговорами про приєднання. Обговорення поділене на 35 розділів, що згруповані у шість основних кластерів. До них належать: основи (фундаментальні принципи); внутрішні ринки; конкурентоспроможність та інклюзивне зростання; «зелена політика» на порядку денному та стійка взаємодія; ресурси, сільське господарство та згуртованість; зовнішні відносини. Цей збір загальних законів, прав та обов'язків, які пов'язують усіх членів ЄС також відомий під назвою «*acquis communautaire*» [2].

У вітчизняній практиці державного будівництва проєвропейський вектор розвитку був вишколений на рівні Основного Закону лише на 27-му році незалежності країни. Після закінчення чотирирічного періоду після укладення угоди про асоціацію положення про орієнтацію зовнішньополітичного курсу на всебічне зближення з Європейським Сою-

зом було офіційно внесено до Конституції України.

Так, на початку 2019 року за ініціативи Президента України було прийнято Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на досягнення повноправного членства України в Європейському Союзі та Північноатлантичному договорі) від 7 лютого 2019 року № 2680-VIII.

У результаті зазначених нововведень було доопрацьовано преамбулу Конституції України, яка визначає європейську ідентичність українського народу та незворотність європейської траєкторії України. Це положення було включено до конституційного тексту у зв'язку з тим, що в преамбулі Угоди про асоціацію зазначено, що Україна, розвиваючи відносини з Європейським Союзом, декларує свою європейську ідентичність і поділяє спільні цивілізаційні цінності.

У процесі приєднання країна-кандидат отримує доступ до фінансових інструментів ЄС, які допомагають краще підготуватися до членства: провести реформи та імплементувати законодавство Євросоюзу. Раніше, коли в ЄС інтегрувалися країни Центральної та Східної Європи, фінансування підготовки цих країн до членства відбувалося через цілу низку програм та інструментів: PHARE, PHARE CBC, ISPA, SAPARD, CARDS. Вони були покликані, серед іншого, покращувати спроможності державного управління та створювати відповідну правову базу членства в ЄС. Після вступу Хорватії ЄС запровадив єдиний передвступний інструмент – IPA (The Instrument for Pre-accession Assistance). На період 2014 – 2020 рр. інструмент IPA надав країнам-кандидатам і потенційним кандидатам 11,7 млрд євро, на 2021 – 2027 рр. загальний бюджет IPA складає 14,1 млрд євро [5].

Можливість України бути у спільноті цивілізованих демократичних країн – членів Північноатлантичного альянсу сприятиме здійсненню комплексних реформ у секторі безпеки та оборони, щодо цивільного контролю та демократичного нагляду, у боротьбі з корупцією, підвищення стабільності та підтримання міжнародної та регіональної безпеки. Україна поступово наближає свої стандарти до стандартів альянсу, що є необхідною умовою членства в НАТО.

Основним акцентом політики держави у сфері євроатлантичної інтеграції є забезпечення безпеки та добробуту людей як центрального питання національної безпеки.

Пріоритетні завдання в рамках реалізації політики євроатлантичної інтеграції України

щорічно визначаються у річних національних планах під егідою Комітету Україна-НАТО, підписаних Президентом України, які є ключовим інструментом досягнення Україною необхідного критерію членства в НАТО.

Україна мала дуже успішний рік у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції та продовжить йти стратегічним шляхом, визначеним і закріпленим у конституції, до набуття повноправного членства в Європейському Союзі та Північноатлантичному альянсі.

Переважна більшість українського суспільства підтримує курс на повноправне членство України в Європейському Союзі та НАТО, розуміючи, що це головна запорука побудови демократичної правової держави та забезпечення її безпеки. Північноатлантичний вибір зумовлений європейською цивілізаційною ідентичністю України, її тісними і тривалими стосунками з членами європейської та євроатлантичної спільнот, що базуються на спільних цивілізаційних цінностях [4].

Західні партнери принаймні позитивно сприйняли чітку позицію Києва, але не гарантують швидкого вступу та набуття членства в Євросоюзі, наполягаючи на необхідності змін в самій Україні зсередини. Така позиція Європейського Союзу цілком виправдана, враховуючи геополітичне положення України, інтереси, які цей Союз декларує щодо країн Східної Європи.

Тому виникає потреба у більш якісному аналізі впливу суспільних настроїв України щодо європейської та євроатлантичної інтеграції на ефективність реалізації сучасної зовнішньої політики України в напрямку максимального зближення зі структурами Заходу.

Варто зауважити, що статус кандидата може мати ще один важливий вимір для розвитку країни, а саме кадровий вимір та зменшення наслідків «витоку мізків», який зараз відбувається в Україні. Повномасштабна російська агресія спричинила безпрецедентний потік українців за кордон, переважно до країн ЄС, оскільки війна триває, працездатні українці поступово знаходять роботу, заповнюючи досить мізерний ринок праці ЄС, а діти йдуть до шкіл чи вишів [10].

Існує висока ймовірність того, що значна кількість цих іммігрантів зможе інтегруватися в Європейський Союз до нормалізації безпечної ситуації в Україні. Тому статус кандидата, а отже перспектива членства та майбутнього вільного пересування людей стає важливою гарантією того, що українці захочуть повернутися до країни. А діти, які отримали освіту в Євросоюзі, шукатимуть роботу в Україні, а не плануватимуть залишатися «на

Заході» (бо Україна також буде вважатися частиною Євросоюзу, а отже, «Заходу») [10].

Україна має достатні політичні та правові передумови для повноцінної інтеграції до Європейського Союзу та Організації Північноатлантичного договору – право на інтеграцію до Європейського Союзу для України закріплено у статті 49 Договору про Європейський Союз, де зазначається, що будь-яка європейська країна, що поважає спільні принципи, може претендувати на членство в Союзі [8].

Приналежність України до західної цивілізації відображена як в угоді про асоціацію з визнанням нею європейських прагнень і європейського вибору України, так і в рішенні Бухарестського саміту НАТО 2008 року про підтвердження майбутнього членства України в цій організації [9].

Інтеграція України до Європейського співтовариства, а згодом і членство в Європейському Союзі зовсім не означає автоматичного створення та функціонування нової моделі громадянського суспільства та правової держави в Україні в цілому.

Насправді проблема полягає в тому, що громадянам України необхідно самостійно за допомогою зовнішніх, міжнародних і внутрішніх факторів побудувати модель місцевого європейського суспільства з усіма супутніми ознаками та складовими, чим практично довести свою прихильність до Європи, демонструючи готовність до реальних змін і реформ у нашій країні.

Інтеграція України в європейський простір, безперечно, забезпечить можливість повноцінного створення «внутрішнього європейського ринку» науково-технічних розробок, вільного обміну знаннями, результатами досліджень, формування єдиної загальноєвропейської політики розвитку основних напрямків розвитку науки і техніки в європейських країнах, розширення масштабів і масштабів досліджень, підвищення конкурентоспроможності та практичного використання наукових розробок.

Правове забезпечення євроінтеграційних процесів на найвищому конституційному рівні створює передумови для форсайту (сценарного прогнозування) політико-правового та соціально-економічного розвитку українського суспільства в умовах формування моделі державотворення під впливом європейських стандартів.

Наступною важливою реалією розвитку наукових досліджень засад європейської інтеграції України є оновлення документів, що регламентують планування процесу імпле-

ментації положень угоди про асоціацію, до національної практики державотворення.

Так, після укладення Угоди про асоціацію 17 вересня 2014 року Кабінет Міністрів України ввів у дію Постанову № 847 «Про реалізацію Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейське співтовариство з атомної енергії та його держави-члени, з іншого боку» [7]. Документ визначив план заходів щодо поетапного впровадження Угоди про асоціацію в національну практику розбудови держави до 2017 року.

План включав 28 розділів і 92 пункти, які встановлювали комплекс організаційно-правових заходів, реалізація яких забезпечувала перетворення в правовій, безпековій, економічно-виробничій, культурній та інших сферах. Важливим і вагомим елементом у процесі виконання угоди про асоціацію стало визначення факторів, відповідальних за реалізацію конкретних заходів плану.

Здійснення інтеграції, перш за все, пов'язане з якісними перетвореннями всередині кожного елемента, що входить до системи, що піднімає її на якісно новий рівень. Відповідно до співвідношення науково-дослідницької роботи та навчання була побудована певна структура, яка стала основою нової інтегрованої освіти. Після визначення спрямованості, складу та форми процесу інтеграції розробляються механізми інтеграції, тобто певні зв'язки та відносини, які створюються між інтегрованими об'єктами на основі принципів інтеграції.

Європейська інтеграція України відбувається в умовах широкомасштабного російського втручання. Війна, розв'язана державою-агресором, з одного боку, засвідчила готовність українців відстоювати незалежність своєї країни, шляхом її європейського розвитку, згуртувала українську націю та посилила суспільну підтримку руху до Європейського Союзу.

З іншого боку, це активізувало двосторонні процеси євроінтеграції, надало нової якості політиці Брюсселя на українському напрямку, змусило переглянути підходи та пріоритети у сфері безпеки. Водночас війна, під час якої Україна зазнала величезних людських і фінансово-економічних втрат, вплинула на характер просування до об'єднаної Європи, зумовила особливості «військової» євроінтеграції [2].

Задля реалізації євроінтеграційної політики з урахуванням глобальних, регіональних і локальних політико-правових викликів і ризиків, Україна протягом останніх десятиліть розвинула вагоме нормативно-пра-

вове підґрунтя. Попри це слід визначити дві основні концепції системної роботи суб'єктів права щодо подальшого вдосконалення нормативного поля євроінтеграції – упорядкування реального механізму реалізації євроінтеграційних перетворень у практиці національної держави. Адміністрування, а також постійне вдосконалення правової бази для подолання глобальних політичних ризиків та економічних загроз, які можуть виникнути у зв'язку з поступовою імплементацією положень Угоди про асоціацію.

У цьому контексті надзвичайно важливим має бути попередній розрахунок форсайту (сценарного прогнозування) політико-правового та соціально-економічного розвитку українського суспільства та створення регуляторних структур ефективності відповідних процесів.

Тому актуальним поставленим завданням науки національного права є розробка наукових пропозицій щодо подальшого розвитку нормативних засад європейської інтеграції України з урахуванням вимог часу та реальних очікувань українського суспільства.

Висновки. Отже, підсумовуючи, можна зробити висновок, що послідовність внутрішньої координації європейської інтеграції на рівні секторальних міністерств є важливим питанням. Міністерства ухвалили різноманітні системи менеджменту питань, пов'язаних з ЄС, та тому зараз важко сказати, наскільки достатніми виявляться існуючі ресурси міністерств для того, щоб впоратися із зростаючим навантаженням, що виникатиме завдяки процесу європейської інтеграції. Фрагментація адміністрації міністерств та їх підпорядковані організації ще додають ускладнення у внутрішню координацію. У той самий час міністерства та підпорядковані їм органи, з огляду на характер своїх завдань (перевірки, ліцензування та силове забезпечення дотримання вимог) є ключовими інститутами та відомствами в сфері впровадження політики щодо ЄС.

Рекомендації щодо наявних та майбутніх механізмів планування та координації євроінтеграційної політики мають містити пропозиції щодо:

- створення єдиного міжвідомчого координаційного механізму на рівні секторальних міністерств для цілей координації євроінтеграційних зусиль на рівні вищих посадових осіб та розробка необхідних правил та процедур, а також визначення повноважень, необхідних для прийняття рішень;

- розробки єдиної бази євроінтеграційного планування, впровадження та моніторингу,

та вдосконалити стратегічний механізм для програми впровадження Порядку денного Україна-ЄС, планування та моніторингу впровадження;

– поновлення Стратегії євроінтеграції України. Це необхідно зробити у розрахунок на наступні 15-20 років, як позитивну та серйозну відповідь на нову політику ЄС по відношенню до України. Ця стратегія має бути коротким документом, як політична заява з повною згодою щодо її змісту та цілей між Президентом та прем'єр-міністром. Проект Стратегії слід винести на загальне обговорення за участю політиків, підприємців, вчених та громадського суспільства;

– розробки стандартних координаційних систем євроінтеграції та процедур, підготовки практичного посібнику. Це має передбачати наступне:

1) продовження розробки зразків та шаблонів документів для міністерств (наприклад, зразок звіту про засідання робочої групи консультантів) з метою поліпшення процесів обміну інформації, планування та моніторингу системи євроінтеграційних процесів, та розробити посібник з питань процес та процедур координації євроінтеграції;

2) визначення загальних вимог, процедур та шаблонів для міністерств для цілей оцінки загальних та пов'язаних з ЄС наслідків нового законодавства для правової системи, державного бюджету, підприємств або навколишнього середовища;

– розробки стратегії в сфері інформаційних технологій для розробки системи управління інформацією (СУІ) з метою моніторингу та управління євроінтеграційною координацією заходів в рамках Порядку денного Асоціації Україна-ЄС та Угоди про Асоціацію Україна-ЄС та пов'язаною з цим інформацією;

– посилення співробітництва між НАЄІ, іншими ключовими євроінтеграційними координаційними департаментами та міністерством фінансів з метою забезпечення фінансового планування впровадження Порядку денного Асоціації Україна-ЄС, включаючи створення механізму співробітництва між НАЄІ, Міністерством фінансів України та іншими євроінтеграційними координаційними інститутами та відомства з метою забезпечення ефективного використання державного бюджету для пріоритетних потреб в сфері євроінтеграції.

Література:

1. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу (2010/C 83/01). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
2. Кандидат на членство в ЄС. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
3. Фахурдінова М. Фінансування та поштовх до реформ: що дасть Україні статус кандидата на членство в ЄС. 2022. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/05/11/7139235/>
4. Засади співробітництва України з Європейським Союзом (Офіційна інформація представництва України у Європейському Союзі) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua/eu/ua/556.htm>.
5. Геополітичні та гео економічні зміни, формовані під впливом російської агресії, та оновлення місця України у світовому просторі. – Центр Разумкова. 2022. С. 9. Режим доступу: <https://razumkov.org.ua/uploads/pdf>.
6. Батаренко, А. О. Проблеми та перспективи європейської інтеграції України / А. О. Батаренко // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. 2014. № 1. С. 34–37.
7. Малик Я. Європейський Союз / Я. Малик, О. Киричук, І. Залуцький–Львів. 2006. С. 610.
8. Сльозко О. Європейський вибір України в контексті інтеграції в ЄС. // Україна у світовому економічному просторі / Інст. економіки упр. та госп. права. К.: Таксон. 2008. 246 с. С. 63–81.
9. Договір про Європейський Союз. Електронний доступ: https://zakononline.com.ua/documents/show/153773_595905
10. Бухарестський саміт НАТО 2008. Електронний доступ: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%83%D1%85%D0%B0%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D1%81%D0%B0%D0%BC%D1%96%D1%82_%D0%9D%D0%90%D0%A2%D0%9E_2008

References:

1. Konsolidovani versiyi Dogovoru pro Yevropeyskiy Soyuz ta Dogovoru pro funkcionuvannya Yevropeyskogo Soyuzu (2010/C 83/01). [Consolidated versions of the Treaty on the European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union (2010/C 83/01)]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text [in Ukrainian].
2. Candidate for EU membership. Retrieved from <https://uk.wikipedia.org/wiki/> [in Ukrainian].
3. Fakhurdinova, M. (2022). Finansuvannya ta poshtovh do reform: scho dast Ukraini status kandidata na chlenstvo v YES. [Funding and the impetus for reforms: what will give Ukraine the status of a candidate

for EU membership]. Retrieved from <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/05/11/7139235/> [in Ukrainian].

4. Zasady spivrobotnytva Ukraini z Yevropeyskim Soyuzom (Oficiyna informatsiya predstavnytva Ukraini u Yevropeyskomu Soyuzi). [Principles of Ukraine's cooperation with the European Union (Official information of the Representation of Ukraine in the European Union)] [Electronic resource]. – Retrieved from <http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua/eu/ua/556.htm>. [in Ukrainian].

5. Geopolotichni ta geoekonomichni zminy, formovani pid vplyvom rosiyskoyi agresiyi, ta onovlennya miscya Ukraini u svitovomu prostori. – Centr Razumkova, 2022, 9. [Geopolitical and geoeconomic changes formed under the influence of Russian aggression and renewal of Ukraine's place in the world space. – Razumkov Center, 2022, 9]. Retrieved from <https://razumkov.org.ua/uploads/pdf> [in Ukrainian].

6. Batarenko, A.O. (2014). Problemi ta perspektivi yevropeyskoyi integraciyi Ukraini. [Problems and Prospects of the European Integration of Ukraine]. Naukoviy Visnik Institutu mizhnarodnih vidnosin NAU № 1, 34-37 [in Ukrainian].

7. Malik, Ya. (2006). Yevropeyskiy Soyuz. The European Union / Ya. Malik, O. Kyrychuk, I. Zalutskiy–Lviv, 610 [in Ukrainian].

8. Slyozko, O. (2008) Yevropeyskiy vibir Ukraini v konteksti integraciyi v YeEs [The European Choice of Ukraine in the Context of EU Integration]. Takson, 246. 63–81 [in Ukrainian].

9. Dogovir pro evropeyskiy Soyuz. [Treaty on the European Union]. Retrieved from https://zakononline.com.ua/documents/show/153773__595905 [in Ukrainian].

10. Bucharest NATO Summit 2008. Retrieved from https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%83%D1%85%D0%B0%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D1%81%D0%B0%D0%BC%D1%96%D1%82_%D0%9D%D0%90%D0%A2%D0%9E_2008 [in Ukrainian].